

รายละเอียดข้อมูลที่เจ้าของผลงานต้องกรอกให้
ครบถ้วนทุกประเด็น

ชื่อผลงาน Community KM LAB เปลี่ยนข้อมูลท้องถิ่นให้เป็นทุน

หน่วยงาน คณะวิทยาการจัดการ

ข้อมูลเกี่ยวกับผลงาน

1. องค์ความรู้และที่มาของการกำหนดองค์ความรู้

องค์ความรู้ “Community KM LAB” พัฒนาขึ้นจากการบูรณาการระหว่างแนวคิด Community-Based Research (CBR) และ Knowledge Management (KM) โดยมีรากฐานจากทฤษฎี SECI Model (Nonaka & Takeuchi, 1995) ที่อธิบายการแปลงความรู้จาก Tacit สู่ Explicit Knowledge โดยงานวิจัยนี้ได้ขยายกรอบแนวคิดดังกล่าว โดยเพิ่มมิติของ “การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ (Economic Value Creation)” ทำให้เกิดเป็น FMS KM Model ซึ่งเป็นโมเดลที่เชื่อมโยง “ความรู้ → นวัตกรรม → รายได้” อย่างเป็นระบบ องค์ความรู้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

- Knowledge Identification (การค้นหาคำรู้ท้องถิ่น)
- Knowledge Transformation (การยกระดับความรู้)
- Knowledge Commercialization (การสร้างมูลค่าเชิงเศรษฐกิจ)

ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้ถูกสกัดและตกผลึกมาจากประสบการณ์ความสำเร็จของการลงพื้นที่จริง โดยมีที่มาและพัฒนาการ 4 ระยะ ดังนี้

1) จุดเริ่มต้นจากการลงพื้นที่จริง (Action) คณาจารย์คณะวิทยาการจัดการได้ลงพื้นที่ทำวิจัยร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง 3-4 ปี (ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก วช. อย่างต่อเนื่อง) ทำให้เข้าใจบริบทและปัญหาของพื้นที่อย่างลึกซึ้ง

2) การใช้เครื่องมือวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Process) นำกระบวนการวิจัยชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Community-Based Research: CBR) มาใช้ โดยให้ชาวบ้านเป็นศูนย์กลาง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา

3) ผลสัมฤทธิ์ที่จับต้องได้ (Impact) กระบวนการ CBR ก่อให้เกิดประโยชน์เชิงประจักษ์ครบทุกมิติ (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม) สามารถยกระดับชาวบ้านเป็น “นักวิจัยชุมชน” ที่พัฒนาตนเองและกลุ่มวิสาหกิจฯ ได้ นำไปสู่ผลลัพธ์สูงสุดคือ “ผู้นำเข้มแข็ง ชุมชนเข้มแข็ง และมีรายได้เพิ่มขึ้นจริง”

4) การสังเคราะห์สู่นวัตกรรม KM (Synthesis) จากความสำเร็จที่ทำได้และเห็นผลจริง คณะฯ จึงได้นำบทเรียนทั้งหมดมาถอดรหัสและรวบรวมเป็นนวัตกรรมกระบวนการ “Community KM LAB” เพื่อเป็นคู่มือและโมเดลแนวทางปฏิบัติ ที่ทำให้เห็นภาพชัดเจนว่าเราจะสามารถหยิบเอา “ข้อมูลหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น” มาแปรสภาพให้เป็น “ทุนและรายได้” ได้อย่างไรในขั้นตอนที่นำไปปฏิบัติได้จริง

ผลลัพธ์ที่โดดเด่นจากกระบวนการนี้คือ การสร้างรากฐานที่แข็งแกร่ง 3 ประการ ได้แก่ “ผู้นำเข้มแข็ง ชุมชนเข้มแข็ง และเกิดการสร้างรายได้เพิ่มขึ้นจริง” ซึ่งความสำเร็จและผลกระทบที่ยั่งยืนนี้ สะท้อนได้จากการที่คณาจารย์ได้รับความไว้วางใจให้รับทุนสนับสนุนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ ทางคณะฯ จึงได้ทำการถอดบทเรียน สกัด และสังเคราะห์ประสบการณ์ความสำเร็จจากพื้นที่จริงทั้งหมด จนตกผลึกออกมาเป็นองค์ความรู้ “Community KM LAB” เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และเป็นโมเดลต้นแบบที่นักวิจัยหรือชุมชนอื่นๆ สามารถนำไปปฏิบัติทำตาม (Actionable) และขยายผลเพื่อเปลี่ยนข้อมูลท้องถิ่นให้กลายเป็นทุนได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. กลุ่มเป้าหมาย

- กลุ่มเป้าหมายหลัก (ผู้ใช้ประโยชน์โดยตรง) ได้แก่ ชุมชนและวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย (เช่น วิสาหกิจชุมชนไข่เค็มพารวย และกลุ่มวิสาหกิจสตรีปลอดภัย ชุมชนลาดหลุมแก้ว)
- กลุ่มเป้าหมายรอง (ผู้นำไปขยายผล) ได้แก่ คณาจารย์ นักวิจัย และนักศึกษา ที่สามารถนำ FMS KM Model ไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่วิจัยอื่น ๆ

3. ความสอดคล้องกับความสำเร็จ/วิสัยทัศน์/พันธกิจของ

ผลงานนี้สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการเป็น "มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น" ที่มุ่งเน้นการบริการวิชาการและงานวิจัยเชิงพื้นที่ (Area-Based Research) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ ยังตอบโจทย์เกณฑ์คุณภาพการศึกษา (EdPEX) หมวด 4 ด้านการจัดการความรู้ (Knowledge Management) โดยแสดงให้เห็นถึงการนำความรู้ขององค์กรและชุมชนมาบูรณาการเพื่อสร้างนวัตกรรมที่มีผลกระทบเชิงบวกอย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงานคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

- สอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ (EdPEX หมวด 4 การจัดการความรู้) โดยคณะวิทยาการจัดการสามารถสร้าง "FMS KM Model" ที่เป็นต้นแบบแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) นวัตกรรมกระบวนการนี้สามารถสะท้อนความสำเร็จในการบูรณาการงานวิจัย การบริการวิชาการ เข้ากับการทำประโยชน์ให้สังคมได้อย่างเป็นที่ประจักษ์

- สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

"มหาวิทยาลัยแห่งความร่วมมือที่ขับเคลื่อนด้วยศาสตร์พระราชาสู่คลังปัญญาเพื่อการพัฒนาการศึกษา ชุมชน และสังคมอย่างยั่งยืน" องค์ความรู้ที่สามารถตอบโจทย์การเป็น "คลังปัญญา" อย่างเป็นรูปธรรม ผ่านกระบวนการถอดองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ฝังลึกในชุมชน นำมาจัดเก็บและยกระดับเป็นนวัตกรรม นอกจากนี้ยังเป็นการทำงานบนพื้นฐานของ "ความร่วมมือ" (Community Engagement) ที่นักวิจัยและชุมชนร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดความยั่งยืน

- สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา

"เป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งพัฒนา... มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง เข้มแข็ง มีคุณธรรม มีงานทำ มีอาชีพ และเป็นพลเมืองที่ดี" Community KM LAB ไม่ได้ให้แค่ความรู้ แต่เป็นการเปลี่ยนความรู้ให้เป็น "ทุนและรายได้" ซึ่งสอดคล้องโดยตรงกับการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสร้างความเข้มแข็งให้แก่วิสาหกิจชุมชน (เช่น ชุมชนลาดหลุมแก้ว และกลุ่มวิสาหกิจสตรีปลอดภัย) ตลอดจนเป็นการสร้าง "นักวิจัยชุมชน" ที่เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

- สอดคล้องกับพันธกิจเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

สอดคล้องกับอัตลักษณ์และพันธกิจหลักในการเป็น "สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น" โดยคณะวิทยาการจัดการได้นำศาสตร์ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ นวัตกรรม และการจัดการความรู้ (KM) ลงไปบูรณาการแก้ไขปัญหาจริงในพื้นที่ (Area-Based Research) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน

4. วิธีดำเนินการตามกระบวนการจัดการความรู้ KM Process ตามโมเดล VRU KM strategies

VRU KM strategies มี 4 กระบวนการ คือ

1. แลกเปลี่ยน : พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์
2. เขียนออกมา : สรุปประเด็น หลักการ ที่เข้าใจตรงกัน
3. ยกระดับ : ปรับปรุง/ดัดแปลง เพิ่มเติมความรู้ใหม่
4. นำไปใช้ : นำไปใช้ วัตถุประสงค์และปรับปรุง

การดำเนินงานได้บูรณาการแนวขั้นตอนของ FMS KM Model เข้ากับ 4 กระบวนการของ VRU KM strategies ดังนี้

1) แลกเปลี่ยน (พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์) ดำเนินการผ่านขั้นตอน Community Engagement & Local Knowledge ID นักวิจัยลงพื้นที่เป้าหมายเพื่อสร้างความคุ้นเคยและสร้างความไว้วางใจ สัมภาษณ์เชิงลึก และจัดเวทีพูดคุยกับผู้นำชุมชนและกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เพื่อค้นหาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ภูมิปัญญาที่ฝังลึก (Tacit Knowledge)" เช่น เทคนิคการคัดเลือกไข่เป็ด, สูตรการพอกดินสอพอง, หรือวิธีการทำเกษตรปลอดภัยที่สืบทอดกันมา

2) เขียนออกมา (สรุปประเด็น หลักการ ที่เข้าใจตรงกัน) ดำเนินการผ่านขั้นตอน Knowledge Capture ทำการถอดองค์ความรู้จากชุมชน เปลี่ยนจาก ภูมิปัญญาที่ฝังลึก (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) โดยใช้สื่อที่เข้าใจง่าย เช่น การบันทึกภาพและวิดีโอขั้นตอนการผลิต (Video KM) และการจัดทำคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP), และการเขียนสูตรการผลิตที่ชัดเจน เพื่อป้องกันการสูญหายขององค์ความรู้

3) ยกระดับ (ปรับปรุง/ดัดแปลง เพิ่มเติมความรู้ใหม่) ดำเนินการผ่านขั้นตอน Knowledge Analysis & Innovation Prototype นำความรู้ท้องถิ่นที่ถอดได้มาวิเคราะห์ร่วมกับองค์ความรู้ทางวิชาการ (Academic Knowledge) ของคณะวิทยาการจัดการ เช่น การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain), การวิเคราะห์ต้นทุน, และมาตรฐานอาหารปลอดภัย เพื่อยกระดับและต่อยอดให้เกิดเป็น "นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ต้นแบบ (Prototype)" เช่น การปรับปรุงสูตรไข่เค็มให้มีมาตรฐานคงที่, การออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้ทันสมัยและยืดอายุการเก็บรักษา, และการเพิ่มมูลค่าแบรนด์สินค้าชุมชน

4) นำไปใช้ (นำไปใช้ วัตถุประสงค์และปรับปรุง) ดำเนินการผ่านขั้นตอน Knowledge Transfer, Community Capability & Economic Impact นำองค์ความรู้และนวัตกรรมที่ยกระดับแล้ว ถ่ายทอดกลับคืนสู่ชุมชนผ่านการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ให้ชุมชนสามารถนำไปใช้ผลิตได้จริงด้วยตนเอง จากนั้นทำการวัดผลสัมฤทธิ์จากการประเมินทักษะที่เพิ่มขึ้นของสมาชิก (Community Capability) การติดตามยอดขาย และรายได้ของวิสาหกิจชุมชนที่เพิ่มขึ้น (Economic Impact) พร้อมทั้งนำผลลัพธ์และปัญหาที่พบจากการนำไปใช้จริง กลับมาเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ KM ในรอบถัดไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. ผลสัมฤทธิ์/ความสำเร็จของการดำเนินการ

- **ผลผลิต (Output)** เกิดชุดความรู้และสื่อคู่มือการผลิตนวัตกรรมชุมชน (เช่น วิดีโอ KM และคู่มือการทำไข่เค็ม), เกิดผลิตภัณฑ์ต้นแบบ (Prototype) ที่มีมาตรฐานและบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย และเกิดโมเดล "FMS KM Model" สำหรับเป็นแนวทางวิจัย

- **ผลลัพธ์ (Outcome)** สมาชิกในชุมชนมีสมรรถนะและทักษะเพิ่มขึ้น สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสม่ำเสมอ ลดของเสียในกระบวนการผลิต และเกิดกลุ่มผู้ประกอบการชุมชนที่เข้มแข็ง

- **ผลกระทบ (Impact)** ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจฐานราก และเกิด Success Story ที่สามารถเป็นต้นแบบให้ชุมชนอื่นได้

6. การนำองค์ความรู้ไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์

- **มิติชุมชน** วิสาหกิจชุมชนนำคู่มือและสื่อวิดีโอ KM ไปใช้เป็นเครื่องมือหลักในการฝึกอบรมและสอนงาน (Onboarding) สมาชิกใหม่ ทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่สูญหายและถูกถ่ายทอดอย่างถูกต้อง รวมถึงนำผลิตภัณฑ์ต้นแบบไปผลิตและจำหน่ายจริงในตลาด

- **มิติวิชาการและการจัดการเรียนการสอน** คณาจารย์นำ "โมเดล (FMS KM Model for Community-Based Research Innovation)" ไปใช้เป็นกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุน

ภายนอก (เช่น วช.) นำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ และนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอน เพื่อให้ นักศึกษาได้เรียนรู้กระบวนการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชนของจริง

- **มิติระดับองค์กร** คณะวิทยาการจัดการนำโมเดลนี้ไปใช้เป็น "ต้นแบบแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)" สำหรับ การดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ (EdPEX หมวด 4) และใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการพัฒนา ท้องถิ่น

7. สิ่งที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีของผลงาน

- **การจัดการความรู้แบบร่วมสร้าง (Co-Creation KM)**

เป็นการทำงานร่วมกับชุมชนเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา) ทำให้ชุมชนเกิด ความรู้สึกเป็นเจ้าของความรู้และนวัตกรรม

- **การใช้สื่อภาพเคลื่อนไหวในการถอดความรู้**

การใช้สื่อวิดีโอ (Video KM) ในการบันทึกกระบวนการทำงาน แทนการใช้เอกสารแบบดั้งเดิมเพียงอย่างเดียว ทำให้ สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของคนในชุมชน เข้าใจง่าย และนำไปปฏิบัติทำตามได้ทันที

- **การเชื่อมโยงความรู้สู่เศรษฐกิจ**

มีกระบวนการที่เชื่อมโยงตั้งแต่ต้นน้ำ (การค้นหาคำถาม) กลางน้ำ (การสร้างนวัตกรรม) ไปจนถึงปลายน้ำ (ผลกระทบทางเศรษฐกิจและรายได้) โดยมีกระบวนการนำความรู้ขึ้นมา "ต่อยอดเป็นนวัตกรรม" และเชื่อมโยงไปสู่ "การสร้าง รายได้" ทำให้เห็น Flow กระบวนการตั้งแต่นักวิจัยลงพื้นที่ ไปจนถึงตอนที่ชาวบ้านมีเงินในกระเป๋าเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของ การพัฒนาที่ยั่งยืน

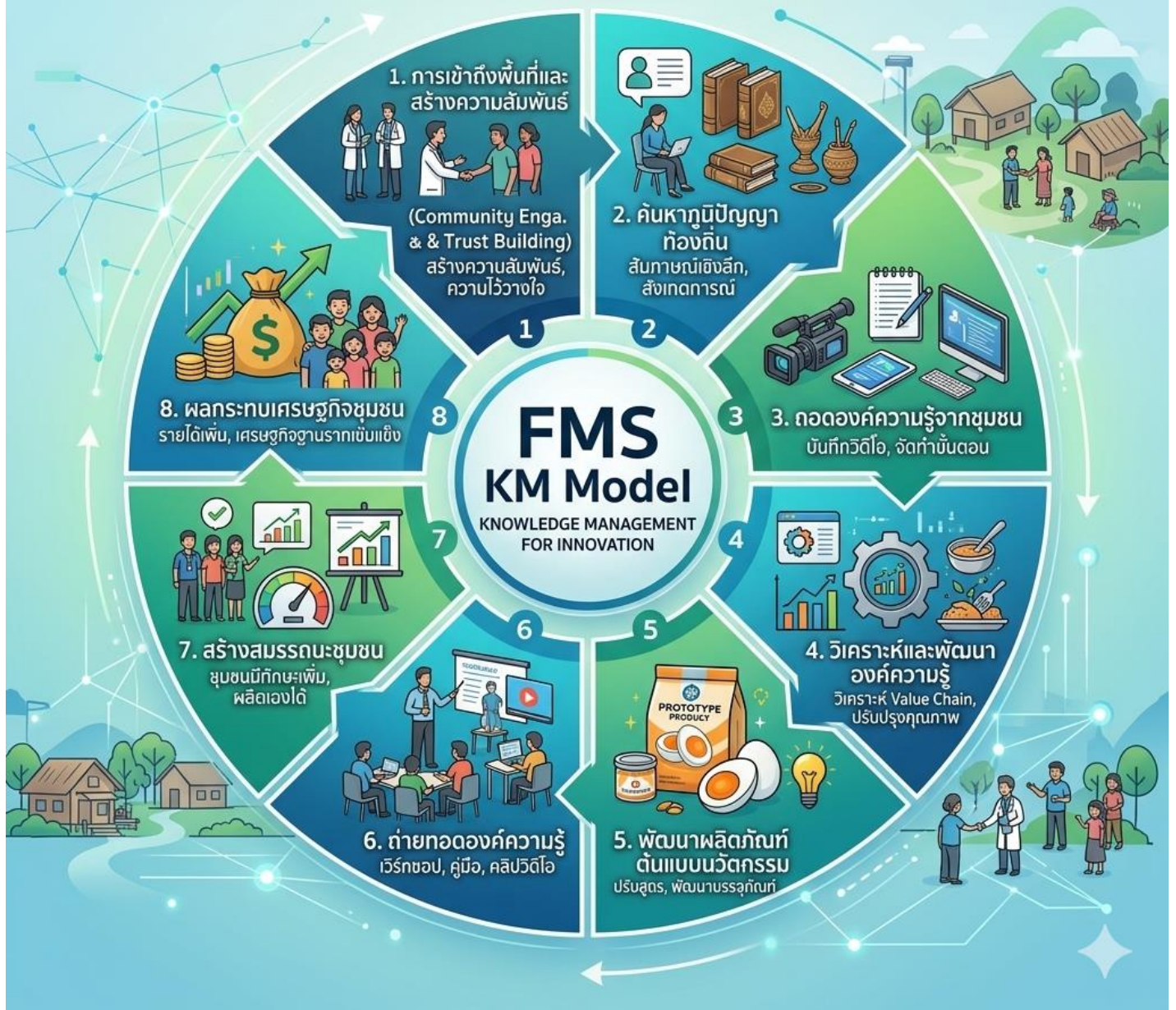

การจัดการความรู้ "นักวิจัยชุมชน ไม่ยากอย่างที่คิด" โดยทีมนักวิจัยคณะ
วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
และนักวิจัยชุมชน อําเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทธร ดิถะเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญญาภัชฌ์ นาคภิบาล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิภาวดี ทุปปียะ
นางสาวธนพร โพธิ์มัน
นายอนันต์ เกาะพลับ
นางณัฐกร กฤตเจริญนนท์
นางสุกัญญา สุรินทร์
#การจัดการความรู้ #นักวิจัยชุมชน #km #fms #vru #คณะวิทยาการ
จัดการ #มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ See less

มหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ วิถีเกษตรปลอดภัย ใส่ใจสุขภาพ
Creative Tourism Festival Green Farming & Health Wellness วันที่ 13
พฤษภาคม 2568 ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ฟาร์มเห็ดบ้านา
ด.ลาดหลุมแก้ว อ.ลาดหลุมแก้ว จ.ปทุมธานี See less

โมเดล KM กระบวนการนวัตกรรมวิจัยเชิงพื้นที่ (FMS KM Model)

FMS KM Model for Community-Based Research Innovation

(พื้นที่ในส่วนด้านล่างนี้ ขอให้เจ้าของผลงานใส่รูปประกอบผลงานที่สื่อข้อความของผลงานได้ ทั้งนี้ กำหนดให้มีรูปประกอบผลงานได้ไม่เกิน 5 รูป)

* หมายเหตุ ให้หน่วยงานส่งเอกสารและไฟล์ ดังต่อไปนี้ ภายในวันพุธที่ 18 มีนาคม 2569

1. รายละเอียดการดำเนินงานตามแบบฟอร์ม ในรูปแบบ Word/PDF
2. ไฟล์ PDF/PNG สำหรับการนำเสนอต่อคณะกรรมการ รูปแบบแนวนั่ง รายละเอียดจำนวน 1 หน้าเท่านั้น โดยต้องมีขนาด 80 x 120 เซนติเมตร เท่ากับประมาณ 9,449 x 14,173 พิกเซล
3. คลิปวิดีโอเกี่ยวกับการจัดการความรู้/องค์ความรู้ของหน่วยงาน ความยาวไม่เกิน 5 นาที

ผ่านลิงค์ : <https://shorturl.asia/Ye6hg>